AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ

ՍԻՐԻՈՅ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

أزتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ 4 ՕԳՈՍՏՈՍ 1933

ՁԵՒԸ ԷՆ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ի ՏԱՐԻ | Անհնն առաքում պիտի է ըլլայ բերքին ցնծութենի հապագին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագրակուած ձեռագիրներէ չեն վերադարձուիր | Թիւ 107 (945)

ԹՈՒՐՔԵԻՖՐԱՆՍ ԱՌԵԻՏ. ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՖՐԱՆՍԱ 3 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ ԾԽԱԽՈՏ ԿԸ ԳՆԷ

ՓԱՐԻԶ 29 Յուլիս.— Անատոլուի գործակալութիւնը կը հաղորդէ.— Այսօր կէսօրէ վերջ ստորագրուեցաւ Թուրք և ֆրանս. առևտրական դաշնագիրը ու ֆլիրինգի (հաշուակցութեան) պայմանագիրը ու։

Թուրքիոյ կողմէ ստորագրեցին Տնտես. գործավար Ճէլալ և դեսպան Սուատ պէյեր, Ֆրանսայի կողմէ՝ Արտաքին նախարար Փօլ Պոնկուր և Երկրագործական նախարար Սէր։ Դաշնագիրին գլխաւոր հիմերը հետևեալներն են.—

1, 1929ի առևտր. դաշնագիրը, որուն պայմանաժամը կ'աւարտի 13 Օգոստ. 1933ին, կարգ մը յօդուածներու չկիրառմով կամ բարեփոխութեամբ, վեց ամիս ևս ի զօրու պիտի ըլլայ։

2. Այս դաշնագիրին ամենէն աչքառու մասնայատկութիւնը այն է որ, վճարման փոխադարձ հաշուեկշիռին մէջ, Ֆրանսա ի նպաստ Թուրքիոյ ընդունած է փոխանակութեան տարբերութիւն մը։

3. Ներկայ հաւաձայնութեամբ, ամենէն նպաստաւորեալ ազգի դրութիւնը յատուկ է միայն մաքսատուրքին, մաքսային գործառնութեանց և նաւարկութեան։ Միւս պարագաներու մէջ երկու կողմերը կը պահեն իրենց ազատութիւնը։

4. Թուրքիայէն Ֆրանսա ղրկուած ապրանքներուն արժէքին հաշիւրին 30ը Ֆրանսայի դրամատան կողմէ պիտի գրուի Թուրքիոյ կեդրոնական դրամատան տրամադրութեան տակ, ընթացիկ հաշիւի մը խոստումով։

5. Առեւտրական բոլոր փոխանակութիւնները հաշուեակցութեան (ֆլիրինգ) ենթակայ են։ Դարձեալ, պետական հաստատութիւնները դրամով չվճարեն իրենց ապսպրած ապրանքներուն և կազմածներուն փոխարժէքը, այլ հաշուակցութիւնն պիտի կատարեն։

6. Ֆլիրինգի գործողութիւնը հետևեալ ձեւով պիտի կատարուի.— Թրքական ապրանք գնող ֆրանսացի վաճառականները այդ ապրանքներուն փոխարժէքը ֆրանք ըլլալով պիտի յանձնեն Փարիզի հաշուակցութեան դիւանին։ Ֆրանսական ապրանք գնող Թուրք վաճառականներն ալ նոյն ձևով փոխարժէքը Թրքական դրամ ըլլալով պիտի յանձնեն Թուրքիոյ կեդրոնական դրամատան։

7. Ֆլիրինգի ստորագրուած պայմանագրութեան ենթակայ են միայն երկու երկիրներու այն ապրանքները որոնք կը ներածուին մաքսատուրք վճարուելով։ Թրանզիթ ապրանքները ֆլիրինգի ենթակայ չեն, և անոնց փոխարժէքն եղող տոկոսները ազատօրէն պիտի տրուին։

8. Ֆրանսական Բէժին 3 միլիոն ֆրանս. ֆրանքի ծախսում պիտի գնէ Թուրքիայէն։

Թուրքֆրանսական դաշնագիրը, որ կը պարունակէ նաև կարգ մը ուրիշ տրամադրութիւններ, պաշտօնապէս պիտի հաղորդուի և 13 Օգոստ. 1933 Թուականէն սկսեալ ի զօրու պիտի ըլլայ։

ՆՈՐ ԽՄԲԱԽՈՐՈՒՄՆԵՐ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ ԶԻՆԱԿՑԱԾ ԵՆ ԵՂԵՐ

Լոնտոնէն հետևեալ զեղացուցից հեռագիրը կը հաղորդէ.—

Եւրոպական բոլոր թերթերու մէջ մեծ արձագանգ գտած է Հունգարիոյ վարչապետին և արտաքին նախարարին Հռովմ այցելութիւնը։ Որովհետև Մուսոլինիի հետ անոնց կատարած խորհրդակցութիւնները կը վերաբերին կեդրոնական Եւրոպայի գօրձերուն որոնք չափազանց սուր հանգամանք մը առած են։ Իտալական կարգ մը թերթերու համաձայն, Հռովմի մէջ թէև խնդրոյ առարկայ չէ Թրիանոնի դաշնագիրին ջնջումը, բայց քննուած է թէ ի՞նչ խաղաղ միջոցներով կարելի է փոխել անարդար դաշնագիրները։

Ֆրանսական շրջանակները կը հերքեն այս հրատարակութիւնները, դիտել տալով թէ, համաձայն Զորսերու ուխտին, Հռովմի մէջ խնդրոյ առարկայ չի կրնար ըլլալ դաշնագիրներու վերաքննութիւնը։

Միւս կողմէ, «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կ'ըսէ թէ Ֆրանսա և Ռուսիա կնքելու վրայ են 1914ի զինակցութեան նման զինուորական դաշինք մը։

Այս լուրը խոր զարմանք պատճառեց, որովհետև Ֆրանսա սկիզբէն ի վեր բուռն հակառակութիւն մը ունեցած է Խորհրդային Ռուսիոյ հետ։ Բայց կը թուի թէ Ֆրանս. և լեհական ընդհ. սպայակոյտները ճնշում բանեցուցած են իրենց կառավարութենց վրայ, յայտնելով թէ հիթլէր կ'ուզէ Գերմանիոյ միացնել Աւստրիան և հունգարիան։

Ֆրանսա կ'ուզէ որ Ռուսիոյ զինարանները չօգնեն Գերմանիոյ։ Լեհաստան ալ խոստացած է կարևոր ապսպրանքները ընել ռուսական զինարաններուն։ Ասկէ զատ, Ֆրանսա չատ մը նախանիւթեր կը գնէ Ռուսիայէն։

Բայց յայտնի է որ երկու կողմերն ալ անկեղծ չեն։ Որովհետև, անմիջապէս որ փարատի հիթլէրի վտանգը, երկու կողմերն ալ պատրաստ են հրաժարելու իրենց համաձայնութենէն։ Ֆրանսա կը վախնայ որ հաւանականութիւնը ծաւալ կը գտնէ իր հողին վրայ։ Ռուսիա ալ կը մտահոգուի որ Ֆրանս. դրամատիրութիւնը կ'իշխէ ամբողջ Եւրոպայի։ Բայց և այնպէս, հիթլէրի վտանգը մէկ կէտի վրայ կը միացնէ այս երկու երկիրները։ Այս վախը գլխաւոր յենակէտ է Ֆրանքևսովիէթ նոր համաձայնութեան։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ ԵՒ ՆԵՐԳԱՂԹԸ

Ներդաղթի հարցը նորէն կարծրածուի հրապարակաւ։ Հայաստանի խորհրդային կառավարութիւնը, չենք գիտեր, ինչ դրդումներէ ժղուած, դադրեցուցած է ներգաղթը։ Հ. Բ. Ը. Միութիւնն ալ, որ ինքզինքը օժիտականատէր կը նկատէ գործի նախաձեռնութեան, պաշտօնական զեկուցագիր մը հրատարակած է այդ առիթով, որպէս պարզաբանութիւն և բացատրութիւն։

Ծունիս 6ի Թուակիրը կրող այդ զեկուցագրով, Բարեգործական Միութիւնը կը յայտնէ, որ «ժամանակաւորապէս ներգաղթի յետաձգման որոշումը հաստատեցաւ Նորագոյն հաղորդագրութիւններով։ Այս կացութիւնը «մեծ մտահոգութիւն պատճառեց գաղութահայ զեկավար շրջանակներուն, որովհետև հազարաւոր չհաւատ եւ հայրենազուրկ գաղթականներ, մասնաւորաբար Սիւրիոյէն և Ծուննաստանէն, «կ'ենդէ կը սպասէին ներգաղթի ազդանշանին» (ընդգծումը մերն է)։

Բարեգործականի կեդրոնական Վարչութիւնը «չէր կրնար անտարբեր մնալ այս ցաւալի իրողութեան հանդէպ»։ Ուստի, «ցաւալի իրողութիւնը» վերացնելու դիտումով և ոչ թէ հայրենասիրութենէն դրդուած որոչեց. «գերագոյն ճիգ մը ընել» (ի՞նչ ահեղի զոհողութիւն), «հեռագրով Հայաստանի կառավարութեան արժադրութեան տակ դնել 5 հազար անգլիական ոսկիի (մէկ միլիոնի չափը դարձող դրամագլուխը) անմիջական գումար մը, քննակարաններու չինութեան համար, որպէսզի առաւելն մինչև վեց ամիս գէթ 2500 գաղթականներու փոխադրութիւնը ապահովուի»։ Բարեգործականը յանձն է առած նաև հոգալու «առ այդ ըլլալիք ծախքերն ալ ըստ կարելւոյն»։ Ծառայական ուշադրութեան արժանի է այս «կարելւոյն»։

Կարճ՝ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը արագած է Հայաստանի խորհրդային կառավարութենէն 5 հազար անգլիական ոսկի, որպէսզի, մինչև վեց ամիս ան ալ փոխադրէ 2500 հոգի։ Ըսելիք չկայ, միայն Թէ փոխադրութիւն։ Բայց կ'ուզենք ընդգծել, որ մենք դիւրաւ հաւատացողներէն չենք Թէ՝ խորհրդային իշխանութիւնը անպայման կը կատարէ իր առած խօսքը և կը ցուցնէ գիր բարեացակամութիւնը», «վեհանձնօրէն ընդունելով քանի մը հազար գաղթականներ», որոնք փրկութեան ուրիշ միջոց մը չունին։

Ինչ որ է։ Ընդունինք, որ յաջողութեամբ պիտի պսակուի այս ձեռնարկը, մանաւանդ որ յաւելեալ ծախքեր ալ ընելու յանձնառութեան առակ է մնած Բարեգործական Միութիւնը, ինչպէս որ տեսանք։

Մենք փառն արձանագրեցինք այն պէս, ինչպէս որ, պաշտօնապէս յայտարարած է Բարեգործականի կեդրոնական Վարչութիւնը։ Աւիթ մըն է այս անդրադառնալու քանի մը թաքուն եւ մեծ նպատակներու, որ կը հետապընդեն Հայաստանի խորհրդային կառավարութիւնը և Հ. Բ. Ը. Միութեան ռամկավարական կեդրոնական Վարչութիւնը։

Ներգաղթը դժբախտաբար հիմնուած է վատթար հաւատացքներու վրայ։ Հայաստան կ'երթան կամ կը տարուին ոչ թէ ընդհանրապէս «չքաւոր և հայրենասէր» գաղթականներ, այլ անոնք, որոնք նախ կարմիր կ'երևան և յետոյ հաւատացնութիւնը յաղող կուսակ։ Բացի այդ, կ'երթան անոնք, որոնց դիմագիծը «դուր» կուգայ Բարեգործականի և Խորհրդային կառավարութեան ներկայացուցիչներուն, Հօկերու ցանցին, որ դարձած է արտասահմանի մէջ լրտեսութեան և խռովութեան միայն հաստատութիւն մը։

Չի բաւեր այսքանը դեռ։ Ներգաղթի իրագործիչը կարաւանի մեկնում կամ մեկնելու պատրաստութիւն կապուած է կոիւներու, մահերու, դատաւարութիւններու, հայհոյանքներու և ամբաստանութենց հետ։ Ներգաղթը ծանրացուցած են գաղութահայութիւնը խռովելու և հարուածելու չափազանց Դաշնակցութիւնը, ամբաստանելով Հայաստանի խորհրդային կառավարութիւնը, ամբաստանելով վերջինս որպէս ներգաղթի ձեռնարկին հակառակորդ։

Բայց ճշմարտութիւնն այն է, որ մենք կ'ըսենք Թէ՝ Հ. Բ. Ը. Միութեան կեդրոնական Վարչութիւնը «հեռագրով» փոխադրած իր 5 հազար անգլիական ոսկին կը ծառայեցնէ առաջին հերթին ռամկավարական դիրքեր ամրապնդելուն, որ բաւականին խախտուած են գաղութահայութեան մէջ։ Դրանով պիտի բացատրել նաև որ Բարեգործականը յաճախ կը հրատարակէ ուեկլամ բացատրականներ, ամէն անգամ Թէ՝ երբ ներգաղթին 1924ին ասած է 6757 անգլիական ոսկի, 1925ին 5 հազար, 1927ին 13974 և 1932ին ալ «փութկոտօրէն ստացած է ներգաղթի հինգ կարաւաններուն», «մոռնալով ներկայ դժուարութիւնները»։

Երբ ներգաղթի համար յատկացուած այս փշրանքները կը հաւեմատենք մէկ միլիոնի հասնող Բարեգործական Միութենան դրամագլխի հետ, ամօթ կը զգանք։ Հիմա ալ 5 հազար անգլիական ոսկին ատիթ կը ծառայեցնեն, ի լուր աշխարհի ազդակելու Թէ 2500 գաղթականներ պիտի տեղափոխուին Հայաստան, իրենց նախաձեռնութեամբ։

Դիրքեր չակելու այսպիսի այս գործելաձևով չեն սահմանափակուիր դեռ հայ ռամկավարները։ Անոնք փարած Բարեգործականի անհանգուշ գանձին, անթիւ մը յատկացնելով գործի մը, ըսկսան նոր հանգանակութենան կը ձեռնարկեն, նոր կոչեր կը հրապարակեն հայրենակցական միութիւններուն կր դիմեն՝ դրամ քաշելու դիտումով՝ այս անգամ արդէն դրամարկղները չակելու նկատմամբ։ Մեր յիշողութեան մէջ դեռ թարմ է Սիւրիոյ Ազգի գաղթը պատահար եկած հայ գերեզներուն ազատելու գործին յատկացուցած քանի մը ոսկիներու առիթով նոր հանգանակութեան ձեռնարկելու կոչը։ Նոյնը հիմա «Ազգային Ձայները» արդէն հրապարակած են Թէ՝ «Միութենան եգիպտոսի Շրջանային Ծանձնաժողովը վերջերս ժողովրդային հանգանակութենան մը ձեռնարկեց իր շրջանակին մէջ՝ յօգուտ ներգաղթի»։ Եւ մնապէս կը քաշուի հայրենասէր ժողովուրդը, բայց ոչ հայրենադաւ հարուստները։

Ու չենք գիտեր Թէ՝ ո՞ր սև օրուան համար կը դիզուի Բարեգործականի հարստութիւնը՝ իր անձեռնմխելի հազարներու հետևող դրամագլուխներով։ Ու նաև չենք ըմբռներ Թէ՝ ո՞ր աւելի սև օրուան կը սպասէ Բարեգործականը։ Մեր խիկար իմաստունները չեն տեսներ — կուրացած են արդէն փողի փայլէն — որ դրամը հեզհեզիկ կը կորսնցնէ իր գնողական արժէքը ամբողջ աշխարհի մէջ և կրնայ օր մըն ալ դառնալ միայն գաւազան արժէքազուրկ, ինչպէս որ դարձան ռուսական վիթխարի կայսրութենան դրամատուններուն մէջ կուտակուած միլիոնները։ Բաւականին խախտ հարուած մը կրած է արդէն Բարեգործականի գանձը սթերլինի անկումով և դեռ կը շարունակէ կրել։ Բայց այդ իր կարգին։

*Ներգաղթը վատ դաւերու կը ծառայեցնէ նաև Հայաստանի խորհրդային կառավարութիւնը։ Անհակասելի կը գտնայ, որ այդ կառավարութենան «ներգաղթի յետաձգման որոշումը» կը հատատաւի և յետոյ՝ երբ նոյն այդ կառավարութիւնը 5 հազար անգլիական ոսկիի ձայնը կը լսէ, կը համաձայնի 2500 հոգի փոխադրել Հայաստան (մարդ գլուխ 2 անգլիական ոսկի) մինչև վեց ամիս։ Ահա ձեզ Թշուառ կառավարութիւն մը, որ իր ներգաղթի քաղաքականութենան ընթացքը կը կապէ պատահական դրամական միջոցներու հետ։ Բացի այդ, Հայաստանի խորհրդային կառավարութենան ներգաղթի դիրքը կը տարբերի Բարեգործականի անհատ

ցում այդ վերկեանը և տեղը ժամանակի ամէնէն կախուած, մինչդեռ անգին անհամար գորշ բազմութիւններ անպատուէր ծառայից խենդացած ուղեւորի պէս անցնում են ազգի առջևից առանց ան նկատելու:

Ուրիշայի Հայոց այս հեզ ու խոնարհ քահանան և իր հօտի ընտիրները կարօտցան մեծ լինել յաւիտենականութեան համար:

Եւ կեանքի նպատակը կնքուեց մեծ խորհուրդով:

***

Ահա փակում եմ այս գիրքը և հոգիս պայծառած է անհամար տեսիլքներով, որպէս անցառից նոր դուռ ելած ճամբորդ, որ վերջապէս իր ճամբան է գտել արևի տակ:

Մեր նախնիք հերոսները առաջնորդեցին և պաշտպանեցին:

Հերթանոյ նրանք յաթսէղներին պատուինեցան, որ լիզելով կենդանացընեն ճակատամարտում ընկած իրենց հերոսներին:

Քրիստոնեայ նրանք Քրիստոսի,եկեղեցուն պատուինեցան և իրենց հայրենիքի համար ընկածներին արքացրին:

Ո՞ւր պատուինենք այսօր:

Հերթանոս առաջնորդները վազուց են մեռել և մեր քրիստոնեայ առաջնորդներ մեր մէկ միլիոն նահատակները ի զուր կանչեցին առաքելութեան բոլոր անգթութեան մէջ:Արդեօ՞ք նա էլ մեռաւ...

Ոչ, աննման է կարդալ այս գիրքը և լուռ մնալ, իբր ծառացող,իբր կերծռող զգացմունքների յորդումը խեղդում է քեզ, չը գիտես,ինչ անել, աղօթե՞լ...բայց ո՞ր աստուծուն, քանի՞, ո՞ւմ դէմ, լա՞լ, ինչու համար, արցունքն ու թուլութիւնը անարգանք են նրանց որոնք տեղ բախտների մէջ յաւերժութիւն ու լոյս չգիտցան և խիզախօրէն ինկան ցեղիդ համար, քեզ համար:

Ոչ լաց, ոչ աղօթք, այլ մեր հոգիների խորանի մէջ բազմատարած ու երկիւղած պաշտամունք նրանց՝ որոնք իրենց կեանքի գնով ուսուցին մեզ, թէ ո՞վ է Թիւրքը, ինչ է Թիւրքը, ի՞նչ է ազատութիւնը ու ներելութեան համար իմաստութեան խորհուրդը կնքեցին իրենց նուիրական արիւնով:

Ուրիշայի Հերոսամարտը... Ահ, ինչ սարսուռ, ինչ փոթորկալուն ընդվզումներ: Նեռներ հեգնող ինչ գեղեցկութիւններ ու մահու քրքիջ, ոգեխարշ ու հերոսական, ահարկու ողերգական: Մեծ առասպանքի, եւ մեծ արիւնեան այս ցնցող տեսարանների առջեւ հոգիդ սրրկուում է եւ ցեղային հպարտութեան մի հզօր, անպարփակ զգացմունք հեզեղի պէս զարկուում ու սրբում է մեր բեկուած դառնութիւնը, ապրած մեր նուաստացումների կսկիծը, եւ տարագիր մեր գորշ գոյութեան վրայ մեծ հաւատի եւ մեծ յոյսի ճաճանչները ափռում: Ո՛չ Ուրիշայի հերոսները ծնող ցեղը չի կարող կորչել: Ու այս բոլորը կ'ուզէի ճչալ աշխարհին, բարեկամին ու չարեկամին, բոլոր փարիսեցիներին ու պիղատոսնեերին, բոլոր նրանց որոնց պարանոցին մեր արդար արիւնը կարմիր օղակով է դրոշմած: Ու վիրաւոր գազանի պէս հոգիդ է մռնչում անհնարին ցաւ ու ցասումով, վանդի այսքան զոհերից ու արիւնից, այսպիսի ահեղ ողերգութիւնից յետոյ նորէն Հայոստան եւ Ուրիշայի ձերբազին Թիւրքի ոռներ ա՛ակ են...

Գառամութիւնը ի՞նչ է, բարբարոսութի՞ն թշնամու ուխտադրուժ ամբոխի՞ն բարեկամ դէմոկրատ է՞ արդարութեան եւ իրաւունքի յաղթանակ: Այս հարցի պատասխանը պիտի տան մեր յետնորդները և դրա համար է, որ պիտի սերտեն, որպէս ամէն լուսաբացի աղօթք: Ուրիշայի Հերոսամարտի մեծ Դասը:

Ու այդ ամ իմ վառարանի և բախտակից ազգայրս, ուր և լինիս, ինչ վիճակում և լինես, ազատուած եմ, դու որ Սարդարապատն ու Ղարաքիլիսան գիտես, կարդա՛ Ուրիշայի Հերոսամարտը, որպէսզի հակատդ աւելի քարէր և թիկունքդ աւելի չիտակ պահես առարների առաջ և ցեղիդ առնական առաքինութիւնը տարբողես հորիզոնից հորիզոն և զաւակիդ առջև չը կարմրես, երբ նա մեր աւեր հայրենիքի քարաէսի վրայ կռնաչ իր անմեղ տչքերի մէջ տեղ հարցնելու:

Գառամութիւն, ազգ, հայրենիք ոչ այլ ինչ են, եթէ ոչ իրար յաջորդող անթիւ սերունդների հերոսական թանձրացումը լոյսի մէջ:

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Գիտութեան Մեծագոյն Գաղտնիքները

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԴԱՐՈՒ ՆՈՐ ՀՐԱՇԱԼԻՔՆԵՐԸ

Ելեկտրականութիւն արտ դրելու փարելիութեան վրայ Ֆէրրատէյի ուշադրութիւնը առաջին անգամ հրաւիրեցաւ Օէրսթէտի կողմէ, դանիացի փոքր. մը, որ յուզեց դիտնականները 1820ին, ցոյց տալով թէ մագնիսական ասեղ մը կը ձոռէր, կը չեղէր, երբ անոր վերեւէն կամ ներքեւէն հոսանք մը կ'անցուէր: Գիւտր առաջին անգամ ըլլալով կը յայտնէր թէ յարաբերութիւն մը կար ելեկտրականութեան և մագնիսականութեան միջև: Այդ յայտնութիւնը պատճառ եղաւ, որ Ֆէրրատէյ հարցնէ ինքնիրեն.— Եթէ ելեկտրական ուժը կրնայ այդպիսի արտասովոր ազդեցութիւն մը ունենալ մագնիսին վրայ, մագնիսականութիւնը կրնա՞յ յուզել թելի մը մէջ գտնուող ելեկտրականութիւնը: Ան որոշեց գտնել թէ կարելի՞ էր Օէրսթէտի փորձին հակադարձը:

Այս հարցը ամբողջ տասնամեակ մարի գրչէւեց Ֆէրրատէյի սերտ ուշադրութիւնը: Անոր միտքը կեդրոնացած էր տանց մարտկոցի ելեկտրական հոսանք առաջ բերելու կարելիութիւնը վճռող մեծ նպատակին վրայ, և իր գրպանին մէջ կը կրէր ելեկտրա—մագնիսական պարուն (circuit) մը փոքրիկ կողպարը, որ մանրադիտ մը երկար ուղիղ երկաթէ կորիզ մըն էր, փաթթուած պղնձէ թելերով: Ֆէրրատէյ կ'ուսումնասիրէր այս կողպարը իր պարապ ժամերուն:

Երկար տարիներու օրամշուք փորձերէ ետք, Ֆէրրատէյ օր մը նշանակելի ցնցոց մը նկատեց ելեկտրագլերմաչափ (galvanometer) ասեղի մը մէջ, որ անգամ որ մարտի փաթոյթի մը կը բերէր կենդանի փաթոյթի մը մօտ և կամ ամէն անգամ որ մագնիս մը կը մօտեցնէր մարտի փաթոյթի մը և կամ կը հեռացնէր անկէ:

Իր յուզումը յղթահարելով՝ ան մագնիսացած ձող մը մտցուց մարտի փաթոյթին մէջ, և անյուսալիօրէն մեծ եղաւ իր ուրախութիւնը, երբ ասեղը ուժգին կերպով ցնցուեցաւ, և երբ դուրս քաշեց ձողը՝ ասեղը դարձեալ սուր կերպով ցնցուեցաւ: Վերջապէս ան գտած էր հոսանք ապացոյցը թէ Օէրսթէտի գիւտին հակադարձ հիշդ էր, և թէ կարելի էր ելեկտրականութիւն ներարկել փաթոյթի մը մէջ՝ առանց մարտկոց գործածելու: Ֆէրրատէյ գտած էր ելեկտրական մշակութիւնը (Inbuction):

Ցետոյ, Ֆէրրատէյ յարձակեցաւ չրունակական հոսանքի արտադրութեան հարցին վրայ: Ու լուծումը տեղի ունեցաւ ներշնչման յոյսով մը: Մագնիս մը տարիներով կրնար մնալ փաթոյթի մը մօտ, առանց հոսանք մը յառաջ բերելու: Ելեկտրական զարկերը կամ ցնցուումները երևան կուգային երբ ան կը չարժէր մագնիսը դէպի փաթոյթը կամ կը հեռացնէր անկէ: Այլ խօսքով՝ միայն այն ատեն, երբ մագնիսը չարժման մէջ էր՝ մակածական զարկր նկատելի կը դառնար: Ուրեմն չարունակական չարժում մը անհրաժեշտ էր չարունակական հոսանք մը արտադրելու համար:

Այս մեծ գիւտին հիման վրայ՝ Ֆէրրատէյ չհինեց առաջին ուժահանը dynamo ան պղնձէ օգտատակ մը զետեղեց մեծ մագնիսներէն մէկուն և մեքենային միջև: Մեքենայի մը երկու բեւեռներուն միջև՝ մետղեայ վրձին մը հաստատեց սկաւառակին առանցքին վրայ, և ուրիշ մըն ալ չուրթին: Երբ դարձուց սկաւառակը, զարկերը այնքան արագ յաջորդեցին իրարու,որ չարունակական ելեկտրական հոսանքը իրականութիւն դարձաւ: Առաջին անգամ լինելով՝ ժարդը յայտնեցաւ մեքենական գործը վերածելով ելեկտրական ուժի: Ֆէրրատէյ դուռ էր բանալին, որ բացաւ մեզ դուրը տիեզերքին մէջ ծանօթ ուժի ամենամեծ ամբարին,—ուժի տղբիւր մը, որ արդէն յեղաշրջած է քաղաքակրթութիւնը և որ կը խոստանայ աւելի մեծ հրաշալիքներ ապագային մէջ:

Ելեկտրականութեան իրական բնութիւնը գտանելիք մըն էր, զոր Ֆէրրատէյ չկրցաւ լուծել: Ասիկա հարց մըն է, որ մինչև այսօր արհամարհած է գիտութիւնը: Ուսումնասիրութիւնները ցոյց կուտան որ ամբողջ նիւթը ելեկտրական է բնութեամբ: Բնականոն կերպով նիւթի հիւլէ մը չէզոք է, որովհետև հաւասար թուով դրական և բացասական ելեկտրոններ կը պարունակէ, որոնք կը հաւասարակշռեն իրարու ազդեցութիւնն: Նիւթը կ'ելեկտրականանայ, երբ իր հիւլէները կը մղուին չափելու կամ կորսնցնելու ելեկտրոններ: Ելեկտրականացած հիւլէները կը կոչուին իոններ (ion): Անոնք բացասականապէս կ'ելեկտրականան երբ կը չափին բացասական ելեկտրոններ, և դրականապէս կ'ելեկտրականան, երբ կը կորսնցնեն բացասական ելեկտրոնները: Երբ պատկեայ ձող մը չափւի մեռաքէչ լոյսով մը, պատկին դրականապէս կ'ելեկտրականայ, որովհետև անոր ելեկտրոնները կը փոխանցուին մետաքսին: Ելեկտրականացման տարբեր վիճակի մը հանդիսաւոր կ'ըլլաս կնքոժոմը չփելով մուշտակով: Կնքոժոմը բացասականապէս կ'ելեկտրականայ մեծ մը ելեկտրոններ խլելով մուշտակէն:

Մենք այժմ գիտենք թէ՝ ելեկտրականութիւնը երկնային ծագում ունի և մեր աշխարհն եկաւ արեգակնային չոգարձակումի թևերով, կրօ մեզ ազօք. Փոփին: Ան մեր երկրագունդին վրայ մնաց քնացած չատ մը դարերշրջաններ՝ երկրային ածուխի և իւղի պաշարներու ուժի ամբարներուն մէջ մինչև որ Ֆէրրատէյ և ուրիշներ կոչեցին զայն ծառայելու մարդուն:

Ջերմութեան և ելեկտրականութեան զոյգ ուժերը դար մը առաջ բացուեցան կատարեցին Ո.ժի Դարին, հայրը մեր Մեքենական Դարի՝ ինչպէս կը կոչէ ազօք. Փոփին: Գիտութեան յառաջդիմութիւնը մեր ուժի դարին ընթացքին սորվեցուցած է մեզ թէ՝ ջերմութեան չարժիչ ուժը, ինչպէս օրինակ ջօսթոպիլի մը չարժիչին (motor) գլանին մէջ գտնուած ջերմութիւնը, կը ներկայացնէ պայթող խառնուրդին անհունաչէն փոքր մասնիկներուն (molecule) անհամար թուին հաւասարեալ ճիգը: Նմանապէս, ելեկտրականութեան չարժիչ ուժը, որ կը ցուցադրուի ելեկտրական չարժիչի մղարկութե՛ր (propulsion) կը ներկայացնէ չքանալու ատիճան փոքր անթիւ ելեկտրոններու հաւասարեալ ճիգը:

Հետևաբար, ջերմութեան և ելեկտրականութեան մղիչ ուժերու մարդկային քաղաքակրթութեան մասնացած ծառայութիւնը ծառայութիւնն է անհատնելի հրեչաչներու անհոմար բանակներու, որոնք ներդաշնակօրէն կը գործեն մարդուն օգտին համար:

Տօքթ. Փոփինի բառերով ասիկա «այն անմահական սիեզերական ներդաշնակութիւնն է, զոր մարդուն հարցասէր միտքը յայտնաբերած է ֆիզիքական մանիլ ըլլայ, բայց գրեթէ անմիջապէս ժպտեցաւ...: Բայց դուք միշտ կը մտնաք մեզ, Ալէքսէյ Ֆեոտորովիչ, դուք հրեթէք չէք գար մեր տունն: Բայց, իմ Լիզա ինձի մէկէ ապէկի անդամներ ըսած է թէ ինքզինքը լաւ կ'զգայ այն ատեն միայն երբ դուք իր քովն էք:

Ալիշա խոնարհեցաւ աչքերը, դարձեալ կարմրեցաւ ու ժպտեցաւ առանց գիտնալու թէ ինչու: Սթարէզի ուշադրութիւնը վրիպած էր իր վրայէն: Ան կը խօսէր վանականի մը հետ որ Լիզայի բազկաթոռին մօտ էր, չատ պարզ վանական մը, գիւղացիի ծնունդով, նեղմիտ, բայց հաւատքով ուժի ու չատ յամառ: Ըսաւ թէ կուգար հիւանդին, Օպտորսքէն, Սուրբ Սիլվէսթրի վանքէն, խեղճ վանք մը որուն մէջ քանի վանականներ միայն կային, Սթարէզը օրհնեց զայն, ու հրաւիրեց որ այցելէ իր խցիկը երբ որ ուզէ: Այդ վայրկեանին, կուլուածաարիւրհին հարցուց թէ ի՛նչ հիւանդութենէ կրնար տառապիլ, ունենալով աքանչելի առողջութիւն յատկանշող արտաքին բոլոր երեւոյթներն ու դէմքին վրայ նկարուած զուարթութիւնը:

— Այսօր ինքզինքս աւելի լաւ կ'զգամ, բայց այս աւելի լաւը վազանցուկ է: Ես կը ճանչնամ ցաւս, ու եթէ այսքան զուարթ կը թուիմ ձեզի, պատճառն այն է որ մարդ առեղծուած է երջանկութեան համար եւ թէ երջանիկ կ'զգայ ինքզինքը հազիւ թէ մեռնի ըսէ. «Ես կատարեցի իմ պարտականութիւնս: Ակէ գա՛ս, ուրախ եմ ձեր բրած դիտողութեան համար, որովհետև բոլոր տարբերն ալ զուարթ էին:

— Ի՞նչ վատահութեամբ ալ կ'արտասանէք այսքան մեծ խօսքեր: Ձեր խօսքերը սլաքներու կը նմանին: Բայց ո՞ւր է ուրճին երջանկութիւնը: Ո՞վ կրնայ ըսել իրեն համար թէ երջանիկ է ինք: Գանի որ բարութիւնը ունիք արտանելու քանի մը վարկեան եւս հոս մնանք, ներեցէք որ այսօրքեմ ձեզի այն բոլոր բաները զրոս չկրցայ ըսել անցեալ օր: այն բոլորը որ երկար տառնէ կը ճնշէ զիս: կը տառապիմ, ներեցէք, կը տառապիմ...

Ձեռքերը միացուց վերացումով:

— Բայց ի՞նչ բանի կը տառապիք մանաւանդ:

— կը տառապիմ... հաւատքի պակասէ:

— Աստուծո՞յ նկատմամբ հաւատքի պ դաս է:

— Օ՜հ, ո՛չ, այդ տեսակ կասկած մը մտքէ՛ս իսկ չեմ կրնար անցնել: Բայց ապագայ կեանքը այնքա՜ն առեղծուածային է: Այս մասին ո՛չ ոք կրնայ հաստատական բան ըսել: Մարկ ըրէք, դուք հոգիներուն բժիշկն էք...: Անդրշիրիմեան կեանքի այս մառնումը կը խռովէ զիս, տառապանքներու, վախցնելու եւ սարսափեցնելու տատիճան: Ու ես չեմ գիտեր օրա՛ւ դիմել: չեմ համարձակած երբեք մէկուն խօսք բանալ այս նիւթին չուրչ: Բայց ձեր հետը, կը համարձակիմ...: Ալէն մարդ կը հաւատայ ապագայ կեանքին.բայց ուրկէ՞ այդ հաւատքը: Գիտնականները կ'ապահովցնեն թէ հաւատքը ծնած է այն վախէն զոր առաջին մարդոց կը պատճառէին բնութեան զարհուրելի երեւոյթները, թէ հաւատքը ուրիշ սկիզբ չունի բնաւ...: Ո՞վ երկինք:

(8) (Շար.)

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՅԻՄԱՐԱՆՈՑ ՄԸ ԿԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻ

Վիլ Ժիլֆի (Բարիզի մօտ) յիմարանոցի տնօրէնին կողմէ ստորագրուած ծուլիս 26 թուակիր պատօնագիր մը կըսէ.—«Համաձայն Սէնի Գ. Նահանգապետէն ստացած հրահանգներուս, Գ. Կոմիթաս Սողոմոնեան 1933 Օգոստոս 1ին պիտի տեղափոխուի Վոլկէրի յիմարանոցը (հարաւային Ֆրանսա, Տօրդոնեայ նահանգ):

Ձեզի հաղորդելով այս որոշումը, հարկ կը համարեմ աւելցնել թէ կրնամ կանոնաւորապես լուր առնել Գ. Կոմիտասէն, դիմելով Վոլկէրի յիմարանոցին տեսչութեան եւ նամակագրոմ մը կցելով ձեր նամակին պատասխանի համար:

Տեղափոխութեան պատճառ կը ցուցնեն Սէնի յիմարանոցներուն խճողումը: Բայց այս պատճառը բացարութիւնն է (փորմիւլ): Թերևս կան աւելի զօրաւոր պատճառներ,— տարաբախտ վարդապետին հիւանդութեան ծանրացումը կամ տեսնուած վճռման անկանոնութիւնը:

Այս առթիւ, զարմանալի է որ պատասխանգիրը կ'ուղղուի Գաշտն (Բարիզի մօտ) հաստատուած տիկնոջ մը: Ուրեմն, Ամենատար մարմինը ուղղակի կապ չունի հիւանդանոցին վարչութեան հետ:

Այս պարագայի մէջ, կը տպատուի լուսաբանութեանց եւ մանաւանդ անհրաժեշտ ձեռնարկի մը, որպէսզի տեղի չունենայ այս փոխադրութիւնը:

Որո՞ւ համար գազանիք է որ, միայն անյոյս եւ անհոգ խելագարները Բարիզէն կը քշեն դէպի գաւառ, անծանօթ անկիւն մը, քաշքշուելու համար մինչև մահ...

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՍԻՒՐԻՈ-ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԲԱԺՆԻՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Առիթէ մը ի վեր Գէյրութ կը գտնուէր Օսմ. Հանր. պարտքի բաժնեհատերուն լիազօր պատուիրակը, պրն. Լը պատօթէ և Մեծ Սէրայի ելմտ. ու արտտես. պատասխանատուներուն տեղեկութիւն կը վարէր սիւր. և լիբանանեան կառավարութեանց ներկայացուցիչներուն հետ: Ծիչեալ բանակցութիւնները վերջապէս յոչոփելի արդիւնքի մը յանգեցան չորեքշաբթի օր: Ինչպէս որ համաձայնութեան տեղեկացուցինք մեր երեկուան թիւին մէջ, մանրամասնութիւնները խոստանալով այսօրուան:

ԶԵԿՈՅՑ

Օսմ. հանր. պարտքի անուանական դրամագլխէն ժառանգուած համեմատական բաժինը ֆրանսական հովանաւորութեան ներքև գտնուող երկիրներուն և Թուրքիոյ համար, հետևեալն է.

	Հաշուառուր երկիրներ Թրք. ոսկի	Թուրքիա Թրք. ոսկի
Երկար պայմանաժամով փոխառութիւն	10,339 105	82 456 ,337
Գանձային տոմսեր	462 ,577	3 ,521 ,936
Ծառամիացներ	1 ,393 823	21 ,550 ,190
Գումարներ	12,195,505	107,528,462

Սիւրօ—Լիբանանեան բաժինը Թրքական կողմին հետ համեմատած 11 ,34 0 \| 0

19 Ծունուար 1929ի համաձայնութեան համեմատ Սիւրիա և Լիբանան պարտաւոր էին վճարել, հարկ եղած ժամանակի ընթացքին (որ կրնար 87 տարի անել) հետևեալ տարեվճարները Թրք. հնդուն ոսկին 112 1 \| 4 ֆրանքի հաշուով.

Շրջան		Տեւողութիւն		Գումարներ
1. 7 տարի	1 Ծունիս 1929—31	Մայիս 1936	Թրք. հնդ. ոսկի	244,000
2. 6 »	1 » 1936—31	» 1942	» » »	291,000
3. 5 »	1 » 1942—31	» 1947	» » »	340,000
4. 5 »	1 » 1947—31	» 1952	» » »	388,000
5. 1 Ծունիս 1952 մինչև յանձնառութեանց ամբողջական վճարումը			» » »	415,000

Թուրքիան 1930էն սկսեալ չէր կատարած իր վճարումները: Այդ պատճառէ իսկ բաժնեթուղթերը կրած էին զգալի անկում: Հաշուառուեալ երկիրները այս տոթիւ նպատաւոր գիններով գնումներ կատարեցին, որով կրնան իրենց պարտքի բաժինը վճարել այդ արժեթուղթերով: Բաց ասի, Բ. Գօսիաէրու Բ իւնը կրած է հաշ. երկիրներու հաշուոյն ապահովել 7,150,000 ֆրանք արժէքով (Գաղտնա 3:) կոչուած պարտաթղթեր որոնք կրնան ծառայել վճարումի:

Այս պայմաններու տակ, հաշ. երկիրներուն համար նպատաւոր էր ամբողջապէս և անմիջապէս հաշուեյարդարը ընել օսմ. պարտքի իրենց բաժինին:

Ահա այս հաշուեյարդարի ձգտումով էր որ Սիւրիոյ և Լիբանանի կառավարութեանց ներկայացուցիչները, Բ. Գօսիաէրու Բանի հովանաւորութեան տակ, բանակցութիւններ կը կատարէին բաժնեհատերու լիազօրին հետ և յանգեցան 29 Ծուլիսի հաշ. ձայնութեան, որուն համեմատ, Սիւրիա և Լիբանան, 32 միլ. 850,555 ֆրանք վճարելով՝ միանգամընդ միշտ պիտի ազատին օսմ. հանր. պարտքի իրենց բաժինէն: Բ. Գօսիաէրութիւնը պիտի վճարէ յիշեալ գումարը զանձելով հանրային չհերուանան ձանձուսի հաւրիչներէն: Ծիչեալ գումարը (բացի խորհուրդի ծախսերէն) պիտի հաշուի 7 ու կէս առ հարիւր (բաղդատելով ոսկով) զեղչով: Դիւրին է հասկընալ այս կարգադրութեան նպատաւոր բլլալը, երբ նկատի առնուի թէ ինչ արագութեամբ կը բազմանայ բաղդատելով ոսկով զեհեղուած գումար մը:

Ծիչեալ 32,850,555 ֆրանք ներկայացնող գումարը կը բազկանայ հետևեալ կերպով.

		Ֆրանք
7 1 | 2 առ հարիւր զեղչ յետնեալ ւ ասներու սէռի	Ա.	21,099,243
» » »	Բ.	1,851,165
» » »	Գ.	597,884
» Թրքական վիճակահանութիւն		5,705,983
» «Գոնիա» փոխառութիւն		2,066 280
Վերջնական հաշուեյարդար իբրև Յարհուրդի ծախս		1,530,000
գումար՝		32,850,555

Թուրքիա իբրև իրեն պարտքի բաժին ցարդ վճարած է և պէտք էր վճարեր (քանի որ յետնեալ վճարումներ ունի կատարելիք) 46,480,000 ֆրանք: Ասկէ զատ, նոր պայմանագրութեան համեմատ բաժնեւէրերուն պիտի առ 7 1 \| 0 առ հարիւր տոկոսով պարտաթուղթեր 50 տարուան ընթացքին վճարելի և 940,000 193,000 ֆրանք արժէքով:

Որով Թուրքիոյ բաժնին գումարը կ'ըլլայ 1 միլիառ 405 միլիոն ֆրանք, որուն վրայ պէտք է նաև աւելցնել պարտքի խորհուրդին ծախսերը 50 առ հարիւր չարունակ, ամէն տարի 29,450 օսմ. հնդ. ոսկի:

Հովանաւորեալ երկիրներու վճարած կամ վճարելիք գումարն է.

		Ֆրանք
Առաջին վճարումներ (1929 Ծունիսէն առաջ)		4,027 ,000
4 տարուան » (1929 Ծունիսէն 1933 Մայիս)		109 ,524 ,000
(Գաղտնա 3) բաժնեթուղթերու գնում		7 148 ,445
Վերջնական հաշուեյարդարի գումար		32 ,850 ,555
Ընդհ. Գումար	Ֆրանք	153 ,551 ,000

Մինչդեռ Սիւրիոյ և Լիբանանի վճարումի բաժինը,բաղդատելով Թուրքիոյ բաժնին համեմատութեամբ (13,84 0 \| 0) պիտի բլլար 159,327,000 ֆրանք:

Թրոցքի Մատրիտի դեսպա՞ն կը կարգուի

Բարիզ Բալճեյ Նովոսդի, Ռուս փախստականներու օրկանը, կ'ըսէ թէ մեծ պիտի տեսակցին Թրոցքի և Լիթվինօֆ, հակառակ եղած հերքումներուն: Այս տեսակցութեան նպատակը հաշուեցնել է Սդալինն ու պատերազմական նախկին գործակիցը: Թրոցքի ապագայան պիտի անուանուի Մատրիտի, որովհետև ազգ տեղեակ է սպանիական խնդիրներուն:

ԿԱՐԴԱՑԵՔ և ՏԱՐԱԾԵՑԵՔ
«ԱՋԴԱԿ»Ը

ԱՆՏԻՍԻ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԳԱՐԱՄԱՋՈՎ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

Թարգմ. ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Հեղինակ ՖԻՈՏՈՐ ՏՈՍԹՈՒԻՆՎՍԿԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա. ԳԻՐՔ

ԶԱՐԱՂԼԷՏ ՀԱՒԱՔՈՑԹ ՄԸ

Լիզայի ժպտուն դէմքը լրջացաւ յանկարծ, կրցածին չափ վեր ելաւ իր բազկաթոռին վրայէն, ու Սթարէզին դառնալով, ձեռքերը միացուց: Բայց, ինքզինքը զսպել չկրնալով սկսաւ լանգալ...

— Անո՞ր համար է, անո՞ր համար է, ըսաւ կինը, ցոյց տալով Ալիշան, աղայական սրանեղութեամբ մը:

Ալիշան դէմքը ծիրան ոսյն դարձաւ անսիրջակէս: Աչքերը կայծեր կ'արձակէին, զոցեց զանոնք:

— Ձեզի ըսելիք մը ունի, Ալէքսէյ Ֆէոտորովիչ: ինչպէ՞ս էք, ըսաւ կինը, խօսքը ուղղելով Ալիշային, անոր երկարելով իր ձեռնոցաւոր նուրբ ձեռքը:

Սթարէզը դարձաւ և ուշադրութեամբ դիտեց Ալիշան, երբ վերջինս դեռատի աղկան կը յուշէնար չփոթահար ժպիտով մը: Լեզա լուրջ երեւոյթ մը առաւ:

— Ցաքէրիա Իվանովնա, իմ սիրելի դրութեամբս ձեզի կը ղրկէ այս ըսաւ, նամակ մը տալով աղուն: Կր խնդրէ որ անմիջապէս ու անխուսափելիօրէն զինքը տեսնելու գաք:

— Կ'ուզէ որ իր տո՞ւնը երթամ, ե՞ս...: Ինչ ընելու համար, սրմնջեց Ալիշա, զարմացած ու մտահոգ:

— Տիմիթրի Ֆիոտորովիչի... և վերջին պատահարնեներուն համար, չկրցաւ ըսել կուլուածաարիւրհին: Քանի՞ րիւնա Իվանովնան օրուչում մը տուած է: Բայց պէտք ունի ձեզ տեսնելու...: Ինչ նպատակով, կ'անգիտանամ այդ, բայց կը փափաքի տեսնել ձեզ ամենակարճ ժամանակի մը մէջ...: Պիտի երթաք իր տունը, այնպես չէ՞: Քրիստոնէկան զգացումը մ'այդ կը պահանջէ ձեզմէ:

— Մի անգամ միայն տեսած եմ զինքը, յուրեց Ալիշա, միշտ զարմացած...: Լա՛ւ, պիտի երթա՛մ. չարունակեց կարդալէ վերջ նամակը որ ուրիշ բան չէր պարունակեր այլ եթէ իր տունը գալու սահպողական խնդրանք մը:

— Լաւ ըրած պիտի ըլլաք, ըսաւ Լիզա եռանդով մը: Հապա ե՞ս, որ մամայիս կ'ըսէի. «երթա՛ք չպիտի գայ, չատ զբաղած է իր տղօքներովն... որքա՞ն բարի էք, երկար տառնէ ի վեր գիտեմ, ու հաճոյք կզգամ այս բանը ձեզի ալ կրկնելով:

— Լի՛զ, ըսաւ մայրը ձայնով մը որ կը ջանար յանդիմանել, բայց գրեթէ անմիջապէս ժպտեցաւ...: Բայց դուք միշտ կը մտնաք մեզ, Ալէքսէյ Ֆեոտորովիչ, դուք հրեթէք չէք գար մեր տունն: Բայց, իմ Լիզա ինձի մէկէ աւելի անդամներ ըսած է թէ ինքզինքը լաւ կ'զգայ այն ատեն միայն երբ դուք իր քովն էք:

Ալիշա խոնարհեցաւ աչքերը, դարձեալ կարմրեցաւ ու ժպտեցաւ առանց գիտնալու թէ ինչու: Սթարէզի ուշադրութիւնը վրիպած էր իր վրայէն: Ան կը խօսէր վանականի մը հետ որ Լիզայի բազկաթոռին մօտ էր, չատ պարզ վանական մը, գիւղացիի ծնունդով, նեղմիտ, բայց հաւատքով ուժի ու չատ յամառ: Ըսաւ թէ կուգար հիւանդին, Օպտորսքէն, Սուրբ Սիլվէսթրի վանքէն, խեղճ վանք մը որուն մէջ քանի վանականներ միայն կային, Սթարէզը օրհնեց զայն, ու հրաւիրեց որ այցելէ իր խցիկը երբ որ ուզէ: Այդ վայրկեանին, կուլուածաարիւրհին հարցուց թէ ի՛նչ հիւանդութենէ կրնար տառապիլ, ունենալով աքանչելի առողջութիւն յատկանշող արտաքին բոլոր երեւոյթներն ու դէմքին վրայ նկարուած զուարթութիւնը:

— Այսօր ինքզինքս աւելի լաւ կ'զգամ, բայց այս աւելի լաւը վազանցուկ է: Ես կը ճանչնամ ցաւս, ու եթէ այսքան զուարթ կը թուիմ ձեզի, պատճառն այն է որ մարդ առեղծուած է երջանկութեան համար եւ թէ երջանիկ կ'զգայ ինքզինքը հազիւ թէ մեռնի ըսէ. «Ես կատարեցի իմ պարտականութիւնս: Ակէ գա՛ս, ուրախ եմ ձեր բրած դիտողութեան համար, որովհետև բոլոր տարբերն ալ զուարթ էին:

— Ի՞նչ վատահութեամբ ալ կ'արտասանէք այսքան մեծ խօսքեր: Ձեր խօսքերը սլաքներու կը նմանին: Բայց ո՞ւր է ուրճին երջանկութիւնը: Ո՞վ կրնայ ըսել իրեն համար թէ երջանիկ է ինք: Գանի որ բարութիւնը ունիք արտանելու քանի մը վարկեան եւս հոս մնանք, ներեցէք որ այսօրքեմ ձեզի այն բոլոր բաները զրոս չկրցայ ըսել անցեալ օր: այն բոլորը որ երկար տառնէ կը ճնշէ զիս: կը տառապիմ, ներեցէք, կը տառապիմ...

Ձեռքերը միացուց վերացումով:

— Բայց ի՞նչ բանի կը տառապիք մանաւանդ:

— կը տառապիմ... հաւատքի պակասէ:

— Աստուծո՞յ նկատմամբ հաւատքի պ դաս է:

— Օ՜հ, ո՛չ, այդ տեսակ կասկած մը մտքէ՛ս իսկ չեմ կրնար անցնել: Բայց ապագայ կեանքը այնքա՜ն առեղծուածային է: Այս մասին ո՛չ ոք կրնայ հաստատական բան ըսել: Մարկ ըրէք, դուք հոգիներուն բժիշկն էք...: Անդրշիրիմեան կեանքի այս մառնումը կը խռովէ զիս, տառապանքներու, վախցնելու եւ սարսափեցնելու տատիճան: Ու ես չեմ գիտեր օրա՛ւ դիմել: չեմ համարձակած երբեք մէկուն խօսք բանալ այս նիւթին չուրչ: Բայց ձեր հետը, կը համարձակիմ...: Ալէն մարդ կը հաւատայ ապագայ կեանքին.բայց ուրկէ՞ այդ հաւատքը: Գիտնականները կ'ապահովցնեն թէ հաւատքը ծնած է այն վախէն զոր առաջին մարդոց կը պատճառէին բնութեան զարհուրելի երեւոյթները, թէ հաւատքը ուրիշ սկիզբ չունի բնաւ...: Ո՞վ երկինք:

(8) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՆՏԻ-ՓՈԽԱՐՔԱՅ ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ
ՄԱՀԱԹՄԱՆ ԵՒ ԻՐ 32 ԿՈՂՄՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ
Օդանաւեր կը Ռմբակոծեն Ըմբոստ Ցեղերը

Ափմէտապատ 1 օգոստոս.— Գ. եւ Տիկ. Կանտի ինչպէս նաեւ իր քարտուղարը եւ 32 «Աչրամիթի» կողմնակիցները ձերբակալուելով՝ Սապարմաթիի բանտը ղրկուեցան։

Ափմէտապատ 1 օգոստ.—Երբ Մահաթման իր ձերբակալման որոշումի լուրը ստացաւ, անմիջապէս վերջացուց՝ ասկէ տասը տարի առաջ իր հիմնած «Աչրամ» աղանդին լուծումը։ Աչրամի շէնքին մէջ այժմ իր 32 աշակերտները կը գտնուին։ Մեծաթիւ մարդիկ, կիներ եւ տղաք կ'աղօթէին Աչրամին առջեւ։

Լոնտոն 2 օգոստոս.— Տարօրինակ պայմաններու մէջ տեղի ունեցաւ Մահաթմա Կանտիի ձերբակալումը։ Ոստիկանութիւնը 30 վայրկեան միջոց տուաւ աղօթելու եւ պատրաստուելու համար։ Դուրսը սպասող ամբոխը այնքան չըզգացուած էր որ ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ միջամտել ճամբան բանալու եւ արգիլեց Կանտիի դրան մօտենալը։

Մահաթման կը քնանար հարուստ գործարանատիրոջ մը բնակարանին մէջ երբ զինք ձերբակալելու համար օթոներով հոն հասան շրջանի ատենակալը եւ ոստիկան սպաներ։ Ամբոխը գոռուն—գոչիւնով արձնգուց զայն։ Մահաթման աղօթեց ամբոխին մասնակցութեամբ եւ ձկս ժամ շարունակ ազգային երգեր երգեց։

Գօտկի տուգի մէջ

Գօտկէյ 1 օգոստոս.— Իբրեւ բողոքի նշան Մահաթմայի ձերբակալման Գօտկէյի բոլոր շուկաները փակ են այսօր։

Ոստիկան. հսկողութեան տակ ինքնաշարժներով հոս փոխադրուեցան Տիկ. Մահաթմա եւ Կանտի 32 հետեւորդները։

Ըմբոստութիւնը սահմանի վրայ

Սիլա 2 օգոստոս.— «Բօյալ էր Ֆօրսի օդանաւերը այս առտու սկսան ռմբակոծել հիւսիս. արեւմտ. սահմանի վրայ գտնուող Քօթքայի շրջանը։ Երբ սաւառնակները Խար գիւղին վրայէն կանցնէին, բնակչութիւնը հրազէն պարպած է իրենց վրայ։

Ռմբակոծումը եւ անգլ. կարծիքը

Լոնտոն 2 օգոստոս.— Հնդկաստանի սահմաններուն վրայ ցեղերու ծրագրուած ռմբակոծումը դարձեալ անգլ. կարծիքին առիթ կը դնէ՝ գաղթավայրերու մէջ օդային ռմբակոծութեան նորը հարցը։ Այս առթիւ պ.Զէմպրլէյն հետեւեալ հարցումը ուղղած է հարիւրապետ Էտէնին «Եթէ բարոյական օրէնքը կը թոյլատրէ Խարի ռմբակոծումը, ինչո՞ւ համար նոյն օրէնքը պիտի արգիլէր Լոնտոնի ռմբակոծումը։

Հիւանդ դեսպաններու Սովիէթը
Լիթվինօֆ, Թրոցքի, Սուրից հանդիպումը

Փարիզ 1 օգոստոս.— «Փարի Սուառի թղթակիցը, քննութիւն մը կատարելու համար Ռուսական գաղափարներու ծնունդ ժողովրդական Գօմիսէր պ. Լիթվինօֆ եւ Անգարայի սովիէթ դեսպան պ. Սուրից։

«Պ.Պ. Լիթվինօֆ եւ Սուրից, Թրոցքիի հին պայքարի ընկերները հոս են, կը գրէ թղթակիցը։ Թրոցքի միայն փափաք մը ունի. Ռուսիա վերադառնալու արտօնութիւն ունենալ։ Մարմարայի մէջ վատառողջ Փրինքիփօ կղզին վտարուած, պ. Թրոցքին միշտ ենթակայ է Անգարայի Սովիէթի դեսպանատան հսկողութեան։ Արդեօք զուգադիպութի՞ւն է, որ 3 հին բարեկամներ այսօր իրարու մօտ կը գտնուին։

Պ. Էրիօ դէպի Խ. Միութիւն

Լիօն 1 օգոստոս.— Ռուսիա կատարելիք ճամբորդութեան մասին պատասխանելով «Լը Սալիւ Փիւպլիք»ի թղթակցին, պ. Էրիօ յայտարարած է. «Սովիէթները զիս հրաւիրեցին զիրենք այցելելու. գոհունակութեամբ կ'ընդունիմ իրենց հրաւէրը եւ ուրախ եմ տեսնելու, 1925ին իմ կողմէս ուրիշ տրուած յարաբերութեանց վերսկսելուն եւ ֆրանքեւսովիէթական ոչ—յարձակողական դաշինքին ստորագրումին նախածեռնարկ ըլլալուս։

«Մենք պէտք է մտածենք մեր երկրի քաղաքական եւ տնտես. ապագային եւ քաւտարկուելու չենք փլոտ երկաթգիներուն մէջ, ուր ուրիշներ չեն մնար։

«Ռուսիա կ'երթամ այնպէս ինչպէս գացի 1912ին, միայն անձամբ տեսնելու եւ ճանչնալու իրական կացութիւնը չիշեալ երկրի, ուր պիտի դիտեմ, ուսումնասիրեմ ու խօսիմ»։

Երաշտութիւն, հրդեհներ եւ փոթորիկ
Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ

Լոնտոն 1 օգոստոս.— 1928էն իվեր, ամենաբուռն ամիսը եղած այս ամառան յուլիսը վերջացաւ ուժգին փոթորիկներով, որոնք, ամբողջ չաթաթավերջի ընթացքին մեծ վնասներ հասցուցին բրիտ. կղզիներու գրեթէ բոլոր շրջաններուն մէջ։ Հաւնգքերը ամբողջովին փճացած են։ Փոխադրամուրերը նկատելի յապաղումներ ունեցած և օգնութեան նաւեր ղրկուեցան շտապերուն։

Ռուէլի «Բօյալ Նախթ Քլըպ»ի նաւային մրցումները յետաձգուեցան ծովալեկոծութեան պատճառաւ։ Ռուէլս այցելութեան միջոցին անգլ. վեհապետները բնակած «Վիքթօրիա էնտ Ալպէրթ» զբօսանաւը ինքնաշարժ մակոյկ մը ղրկեց վտանգի ենթարկուած մէկ փոխադրանաւուն։

Փարիզ 1 օգոստոս.— Մասիկ հրդեհ մը փճացած ըլլալով Թուլուզի հեռագրական և հեռաձայնական կայանը, կարելի չէ հաղորդակցիլ քաղաքին հետ։ Երկարատև երաշտութեան պատճառաւ մեծ հրդեհներ ծագած են Ֆրանսայի ամէն մասերուն վրայ։ Երէկ տասը բնակարաններ ոչնչացած են Գար—լը—Տիւքի մէջ եւ այսօր 8 բնակարան եւ մէկ փուռ Ակէնի մէջ։ Հրոյ ճարակ եղած են նաեւ Գօրտոյի բաղմաթիւ սղոցարանները եւ զանազան շրջաններուն մէջ ընդարձակ անտառներ։

Լիլ 1 օգոստ.— Բամպակի հակերուն տաքնալովը հրդեհ ծագեցաւ Լիլ նահանգի Մարքան Պարէօյ ատանին մէջ, ուր կր գտնուէր աշխարհի մեծագոյն բամպակի մթերանոցը, որ ամբողջապէս ոչրած է պատճառած 13,000 հակ բամպակով։ Վնասները կը հաշուեն 90 միլիոն ֆրանք։

Իճղ տարի վերջը

Գիօթօ 1 օգոստոս.— Ըստ «Էլ Թէլէկրաֆօ»ի ստացած մէկ տեղեկութեան, գերմանացի քիմիաբան Տօքթ. Հէրման Հութ, որ 1924ին տօքթ. Օթթօ Շուլցէի տեղագործական առաքելութեան հետ Ամազոնի անծանօթ շրջաններու բուսական նօթիւնը ուսումնասիրելու գացած, սակայն գերի բռնուած Փաթաղոյի կողմերը՝ Հնդիկներէն, այժմ կատաքիլ (էքուաթէօր) վերադարձած է։ Առաքելութեան գլխաւորը՝ տքթ. Շուլց սպաննուած է։

Եղմտ. վերականգնում եւ թոշակներու գեղչ

Փարիզ 2 օգոստոս.— Իբր հետեւանք պետական պաշտօնեաներու ներկայացուցչին հետ ունեցած տեսակցութեան, պրեմիէր նախարարը որոշեց միակերպ 10 առ հարիւր չի գեղչել պաշտօնեաներու ամսաթոշակէն։ Նախարարը պիտի փութացնէ այս որոշումին գործադրութիւնը, յետադեղիկ արդիւնքով մը՝ 1 օգոստոսէն սկսեալ։

Հիթլէրական զօրահանդէս մը

Գերլին 5 օգոստոս.— Ծառայիկայ կիրակի օրը պիտի ունենայ զին. մեծ զօրահանդէս մը որուն պիտի մասնակցին 100000 զօրք չապիկաւորներ եւ զաղանգ պիտի կատարեն 17 զօրաթիւններով։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՆԿԻՒՐԻՒ ԲԵՐԱՆԸ ԿԸ ԲԱՐԲԱՆԶԷ
ՀԱՅԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻԱ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՆ ԵՂԵՐ...
ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱՅԱՌՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿԱԶՄԵՆ

Էնկիւրիի բերանը «էլ Անուար»ի երեկուան թիւին մէջ հետեւեալ բարբաջանքները հրատարակէ.—

Տեղեկացանք որ բրեակի առաքիչները իր 10րդ տարեդարձին առթիւ, ներում պիտի ընորհէ եւ վերադարձի ուղեւորութեան պիտի տայ Թուրքիայէն վտարուած հաղթակոծ յանցաւորներուն, 1506ոց ներու մեծ մասին եւ հայերուն։

Այս ներումէն պիտի օգտուին այն բոլոր հայերն ու թուրքերը, որոնք իրենց թուրքիայէն դուրս գտնուած ժամանակի ընթացքին Թուրքիոյ դէմ ոեւէ բնդդիմադրութիւն ցոյց չտուին եւ հաճգիստ կեցած։ Մուսթաֆա Քէմալի կառավարութիւնը բաւական կը համարէ այսքան տարիներու տարագրութիւնը անոնց համար եւ կուզէ վերադառնալու իրաւունք տայ անոնց։

Թատնակ կուսակցութեան պատկանողներ բացառութիւն կը կազմեն եւ երբէք պիտի չի կրնան օգտուիլ այս ներումէն, որովհետեւ անոնք կը շարունակեն Թուրքիոյ հանդէպ թշնամական հաղթականութիւնը մը հետապնդել։ Նոյն իսկ արաբներն ալ դժգոհ են անոնց հակաթուրք հրատարակութիւններէն եւ ընդացքէն։

Միւս հայ կուսակցութիւններ գոհ չեն Թաշնակ Կուսակցութեան հակաթուրք ընթացքէն եւ ամէն առթիւ կը յայտնեն իրենց դժգոհութիւնը։

Մի միայն դաշնակ կուսակցութիւնն է որ հակաթուրք հաղթականութիւն կը մտակէ։ Զարմանալի չէ ուրեմն միւս հայ կուսակցութիւններուն հակադաշնակ ուղղութիւնը, որովհետեւ անոնք համոզուած են որ իրենց Թուրքիա վերադարձին առ գէթ եզոզր դաշնակ կուսակցութիւնն է

***

Թուրք Հանրապետութիւնը ներկայիս փոխած է իր ընթացքն ու վերաբերումը կրօնի հանդէպ։ Կրօնական խնդիրներուն շատ մեծ կարեւորութիւն կուտայ եւ ամբողջ խլամութեան ուրախութիւն պատճառող միջոցներ կը գործածէ։ Կրօնքի հանդէպ յարգանք պատասխանող օրէնքներ դրած է, մզկիթներ ելեւէջական յոյսերով ոգեզուած, որուան 6 ազօթքները կանոնաւոր ձեղի կ'ունենան եւ մզկիթներ միշտ կը լեցուին։

ՀԱՅՀՈՅՈՂ ՀԱՅ ՄԸ

Ոստիկանական տեղեկագրեն կը հասկըցուի որ Սեփան Սեփանեան անուն հայ մը ձերբակալուած է՝ այն ամբաստանութեամբ որ ան Նահրի ոստիկանական պահակատան մէջ հայհոյութիւններ բրած է ոստիկաններուն։

Ընդհանուր դատախազութեան յանձնուած է Սեփան։

ՋԱՀԼԻԻ ՀՐԴԵՀԸ

Ինչպես գրած էինք Զահլէի Մասլագա թաղին մէջ հրդեհ մը ծագած էր եւ հայ մը վիրաւորուած։ Այժմ յայտնի կըլլայ որ Աւետիս Միճասեան կը կոչուի այդ հայր եւ այժմ կը գտնուի Բիւանոցոց ու յուսահատական չէ իր վիճակը։

ՕՐԹՕՏՈՔՍ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՆԵՐՔԻՆ ՎԻՃԱԿԸ
ՅԱՐԶԱԿՈՒՄ ԳԵՐ. ՍԱԼԻՊԻ ՎՐԱՅ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լուրջ հետեւաբերներ ունեցող ծանր միջադէպ մը ծագեցաւ առջի երեկոյ Գեյրութի Սէնթ Էլի թաղին մէջ։

Գեյրութի Ցոյն-Օրթոտոքս արհեպիսկոպոսին աջակիցը, Գեր Էլիաս Սալիպի Մուսկիթպի թաղի Ս. Տգիա եկեղեցին գացած էր, հետեւեալ օրուան ծեսին առթիւ պատրաստութիւններ տեսնելու։

Նկեղեցական պատասխանատուն վերջ երբ Գեր. Սալիպի դուրս կ'ելլէր եկեղեցիէն, դիւանաւոր մը հասնելով բիրի սուսկալի հարուած մը իջեցուց իր գլխուն։ Իսկապէս վտանգաւոր վէրք օուսափոյք բժշկական գործողութեան կը կարօտէր։

Կարգապահութեան հսկելու համար գաւիթին մէջ կեցող տասնեակմը ոստիկաններ փութացին ծանաւոզ կռիւին առաջքը առնել եւ կարգ կանոնը վերահաստատել եւ ձերբակալեցին բազմաթիւ կասկածելի երիտասարդներ։

Գեր. Սալիպի անմիջապէս փոխադրուեցաւ Առաջնորդարան, ուր բժիշկներ առաջին խնամքները օուայլեցին մինչ բնդհանուր դատախազ պ. Տիմիթրի Հալէ եւ հարցաքննիչ դատաւոր՝ Սուպհի Մանճասեանի եւ դատական ոստիկանութեան պետ պ. Ասաս Գօսթանի իրենց ինկող ննջութիւնները կր կատարէին եկեղեցւոյ եւ թաղին մէջ։

Գեր. Սալիպի սպացած վէրքը բննելու համար եկած բաղաքապետական բժիշկը չի կրցաւ տեղեկագիր մը տալ. արդարեւ Ն. Գերապատուութեան սպացած վէրքը մահացուցիչ բլլալու չափ խորունկ է եւ կր կարօտի երկրորդ ննջութեան մը եւ երկարաեւս դարմանումի։ Մանաւանդ որ վիրաւորեալը, դեռ վերջին ձմրան բնթացքին երկար ատեն անկողնոյ ծառայած եր ու բոլորովին չէր ապաքինած։

Դէպքին պատահած առտուն իսկ, Գեր. Սալիպի սպառնական նամակ մը սպացած եր, որուն անձնաօք հեղինակը գիւղ մեղցնել կր սպառնար երթ փորձեր եկեղեցւոյ մէջ երեւնալ։ Գեր. Սալիպի նամակը անմիջապէս գրկած է դատական ոստիկանութեան, բայց պ. Ասաս Գոսթանի կ'ըսէ թէ երբէք այդ նամակը իրեն չէ հասած։

Orթօտոքս եպիսկոպոսին վրայ կատարուած այս յարձակման պատճառը, վերջերս Գեյրութի orթօտոքս համայնքին մէջ գոյութիւն ունեցող վէճն է։ Ընտրուած Ազգային ժողովը, օնորին բնդդիմադիրներու միջամտութեան, Դամասկոսի Պատրիարքարանին կողմէ նշանակած եր սակայն ժողովականները նկատի չառնելով նշանակման որոշումը, հաստատ կը մնային իրենց պատասխնին վրայ։ Գեր Սալիպի անոնց հետ եր, որով բնդդիմադիրներու ատելութեան արժանացած։

Այս ետեւ դէպքին առթիւ, Ազգային ժողովը խիստ բուռն բողոքի հետագիր մը ղրկած է Դամասկոս, Orթօտոքս Պատրիարքին, որով կը հաղորդի որ ամէն յարաբերութիւն եւ կապ խզած է Պատրիարքի հետ։ Բացի այդ դէպքին պատասխանատուները կը վերագրուի պատրիարքանին։

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՎԱՐԻՋ ՄԸ

Սոխ Հասան անուն վարիչ մը, Հաւսկ գիւղէն Գեյրութ գալու ատեն, իր ատաններ մօտ, ճամբու վրայ գնդուող 7 տարեկան բոյրը կոխկրտեց եւ մեռցուց։

ՅԱԻԱԼԻ ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ

Ծաւով կ'իմանանք մահը Գեր. Գորտիֆ հանի, Առաջնորդ՝ Հալէպի Հայ Կաթոլիկ Հայերուն։

Հանգուցեալը ծնած եր Մարաշ 1872ին եւ եպիսկոպոս ձեռնադրուած եր 1928ին, Գեյրութի մէջ, Այս տարուայ սկիզբը ծանր հիւանդութեան մը ենթարկուելով խնամուեցաւ Օթել Ցիկօ հիւանդանոցին մէջ։

Մեր ցաւակցութիւնները։

ԱՆԲԱՂԱՁԱԻ ՀԱՅԵՐ

Միսիս Տայ անուն հարուստ անգլուհի մը, երկար ատենէ ի վեր կը գտնուէր Գեյրութ, Կարգ մը անբաղձալի հայեր տարուընակ կը հետապնդէին այս անգլուհին եւ կ'ուզէին կողոպտել անոր հարստութիւնն ու գոհարեղէնները։ Սակայն չէին յաջողիր, որովհետեւ անգլուհին արթուն կը հսկէր։

Քանի մը օր առաջ միս Տայ Ալէյ գնաց, իր դրացի հայերն ալ գացին իր տեսնելու։ Ալէյի մէջ, յարմար առիթ մը օգտուելով, անոր բնակած տան պատին վեր մագլցեցան եւ մտան Միս Տայի սենեակին ներս։ Կինը օտնով կարթնցայ եւ կսկսի պոռալ, սակայն հայերէն մէկը դանակի հարուած մը կիջեցնէ եւ կր վիրաւորէ անգլուհին։ Անկէ վերջ կր փախչին։ Վիրաւոր անգլուհին կը փոխադրուի հիւանդանոց եւ գոյներու հետք անյայտ կրլլայ։

Ոստիկանութիւնը խիստ ճնուութեանց ձեռնարկած է երեւան հանելու համար անբաղձալի հայերը։

ԳՕՂԵՐ ԱԼԷՅԻ ՄԷՋ

Ալէյի մէջ ուրիշ ոխուր դէպք մը պատահած է, որ կը նմանի առաջինին։

Տօք. Ապաջի բնակարանը մտած է գող մը գիշեր ատեն։ Տանտիրուհին կ'արթննայ եւ կ'սկսի պոռալ։ Ամուսինը ոտի կելնէ եւ կը յարձակի գողին վրայ։ Սակայն այս վերջինը դանակր կը մերկացնէ եւ կը հարուածէ Տօքթօրը, որ վիրաւոր գետին կ'իյնայ եւ գողը կր փախչի։

«ԷՐ ՖՐԱՆՍ» ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կր տեղեկանանք թէ «Աէրօ Փոսթալ», «էր Օրիան», «Սիթնա» եւլն. Ֆրանսական օդանաւային գիծերու ընկերութիւնները միանալով կազմած են միացեալ առանձին ընկերութիւն մը «էր Ֆրանս» անունով, որուն ընդհանուր Տնօրէնութիւնը կը գտնուի Փարիզի մէջ։

Ցարդ «էր Օրիան» կոչուող Սիւրիա—Ֆրանսա գիծը նոյնպէս պիտի սասնայ «էր Ֆրանս» անունը, եւ Դամասկոս բնակող պ. Թրեօի բարձր ծնօրէնութեան եւ Գեյրութ գտնուող պ. Փէնսօնի Տնօրէնութեան ներքեւ պիտի շարունակէ սուրհանդակի, ճամբորդներու եւ ապրանքներու փոխադրութիւնը սասնձնել։ Ներկայիս աւելի լաւ կազմակերպուած օդանաւային փոխադրութիւնը այսօր հազիւ թէ 48 ժամ կը հետացնէ Փարիզէն։

ԹԱՊԷՔ ԽՆԴԻՐԸ ՆԱԽԱԴԱՍ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

Գեյրութի նախադաս ատեանը մեծ կարեւորութիւն ունեցող վճիռ մը արձակեց առջի օր։

Իպրահիմ Թապէքի այրին Տիկ. Մալվինա Սրուսզ դատ բացած եր Ֆիլիբ Թապէքի գաւակներուն դէմ եւ կը պահանջեր 3000 եգիպտական ոսկի կեղծարարակի վճարում մը։

Արդարեւ, հանգուցեալ Ի. Թապէք իր սեացուածքը, իբրեւ վաճ, կտակած եր իր եղբօր որդիներուն, պայմանաւ որ այս վերյիշեալները իր այրին վճարեն 3000 եգիպ. Ո. կեղծարարակ։

Տիկին Թապէքին պահանջին ընթացքին, ուելով նախ գրաւուեցաւ Թապէք եղբայրներու շարժուն եւ անշարժ սեացուածքը։ Դատարանը, իր վերջնն ճիսեին, հետեւեալ վճիռը արձակած է։

«Գեօֆ է գիտցալ թէ՝ կտակարարին ձրգած եւ վաճի անցած կալուածները կրնա՞ն այրին յատկացուած կենսաթոշակին համեմատական հասոյթ մը բերել։ Այդ պատճառաւ հարկ կը տեսնուի փորձագիտական ճնուութեան։

Մինչեւ վերջնական վճռին տրուիլը, դատարանը՝ պատասխանողներ կը պարտադրէ առժամեայ եղաս մը վճարել խնդրարկու տիկնոջ։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԵՐՈՒ ԱՐՇԱԻ ՄԸ

Կիրակի օր մեծ եռուզեռ կր տիրէր Մինեթ Հասնի փոխիկ ճաւահանգիստին մէջ։ Առագաստանաւերու տարմղիկ մը պատրաստութիւններ կր տեսնէր Նահր էլ Քէլպ երթալու համար։ Մրցում կար. Ա-րեմ, Գարպրուս, Գեյրութ, Սէլիմ, Սրճնի Գօլ, Ուիֆի, Իփրը Ա. Իփրը Բ. եւ Իփրը Քաճօ պիտի ճակատին։

Ժամը 9 բառնդ անցած, ծովագնացութեան կազմակերպիչ Հրամանատար Լիւուինի տեղ մեկնումի նշանը տուաւ պր. Ֆօրխ. 40 իլոմէթր արագութեամբ հով մը կր փչէր հարաւ-արեւմուտքէն։ Արեմ եւ Գեյրութ, չի կարենալով բանալ իրենց մեծ առագաստներ, չի մեկնեցան,

3 Իփրներ օտնով առաջ անցած. իրենց կր հետեւէին կարգաւ, Գարպրուս, Սէլիմ եւ Սրճնի պօյ, Իչ վերջը սասպիկ հովը խորտակեց Սէլիմի կայմերէն մին. Սրճնի պօյ եւ Գարպրուս օգնութեան հասան։ Այսուհետեւ Գարպրուս փորձեց, Իփրներուն հասնիլ. սակայն իզուր։

Իփրը Ա. հասաւ առաջին, Իփրը Ֆրնճօ երկրորդ, Իփրը Բ. երրորդ եւ Սրճնի Գօլ չորրորդ։ Վերադարձը աւելի դժուարին եղաւ. Ծովը չափազանց ալեկոծ էր։ 3-4 մեթր ալիքներ կր բարձրանային։ Նաւերէն ոմանք տակէն ու վրայէն ջուր կառնէին, հարկ էր անգադար պարպել լեցուած ջուրը։ Ժամը 18ին հովը դադրած էր, այլեւս եւ մեր առագաստանաւերը սեփպուած դիմադրեցին վերադարձի ճամբուն մնացեալ մասը։

ՍԱԿՍՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
3 ՕԳՈՍՏՈՍ 1933

		Ս. Գ.
Ցգիպտ.	բղթադրմ.	433·50
Անգլիկ.	»	423
Տօլար	»	93
Թրքական	»	59
Գաճ Օթթոման		140
Իտալական Լիր 100		675
Ցունական Տրախմի 100		70
Անգլ. ոսկի		624
Ֆրանս.	»	494
Սաման.	»	552.50
Արծաթ մեճիտ		21
Գրեթի Ֆօնս.	Ա. Ֆր.	696
» »	Բ. »	327
» »	Գ. »	314

Սենեկրեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 6-19

— 48 —

Խե՛ղճ աղջիկ, նա լաց էր լինում, նրա համար, որ ես գողերի հետ էի ապրում։ Խաչագողի աղջիկը զզվում էր գողերից... դա հազուագիւտ երեւոյթ էր... աղբի մէջ ընկած մարգարիտ էր նա... Մի քանի րոպէից յետոյ հարցրեց նա.

— Դու մօրդ տեսե՞լ ես։

— Դեռ չեմ տեսել, ուզում եմ գնալ նրա մօտ։

— Ա՛խ, եթէ դիտենայիր, թէ որքա՛ն է հալուել նա քո պատճառով... Խե՛ղճ կնիկ, աչքերիցը արտասուքը չէր ցամաքում, միշտ լաց էր լինում... Ամէն օր գնում էի նրա մօտ, գրկում էր ինձ, համբուրում էր, ասում էր՝ «Մուրատիս կարօտութիւնը քեզանից եմ առնում, Սառա, դու որդուս նչանածն ես»... Ամէն անգամ խօսելիս, քո անունն էր յիշում, ասում էր, Աստուած այնքան ժամանակ հոգիս չառնէ, մէկ էլ տեսնեմ որդուս, ու յետոյ մեռնեմ...։ Հիմա որքան կ'ուզրախանայ, Մուրադ եթէ քեզ տեսնելու լինի։

Ես հարցրի Սառայից, թէ իմ բացակայութեան միջոցում ինչե՞ր էին պատահել մեր տանը։ Նա սարսափելի գոյներով նկարագրեց այն բոլոր տանջանքները, որ կրել էր մայրս տեղային պարսիկ պաշտօնատարների, ֆէրրաշների և սարվազների ձեռքից։ Պատմեց, թէ սամէն օր գալիս էին, մօրս ասում էին, ո՞ւր է որդիդ, կա՛մ որդուդ պիտի տաս մեր ձեռքը, կամ այդքան փող պիտի տաս մեզ, որ քեզ ժամանակ տանք, մինչև որդուդ գտնես։ Եւ այսպէս ամէն անգամ «զուլլուզ» եւ «առուչաթ» էին առնում, յետոյ գնում էին։ Մայրս փող չունէր, որ տար և ազատուէր։ Սառայի հայրը գնում էր, նրանց փող էր տալիս և ճանապարհ էր դնում։ Ցոյրերս միշտ Սառայենց տանը թաքնուած էին լինում, երբ նրանք գալիս էին, մայրս չէր ուզում, որ ֆէրրաշները նրանց երեսը տեսնեն։ Այսպիսի չատ բա-

— 45 —

կը տեսնեմ այնտեղ սարվազներով լցուած։ Քաւորկինը այդ մասին ինձ ոչինչ չասեց և ես այնքան չփոթուած էի, որ մտածել հարցնելու, թէ ինչ դրութեան մէջ է մեր տունը։

Վճռեցի նախ գնալ Սառայի մօտ, նրանից տեղեկանալ մեր ընտանիքի դրութեան մասին, յետոյ գնալ մօրս տեսնելու։ Սառայենց տանը կից էր մեր տունը, նրան իհարկէ յայտնի կը լինի ամէն ինչ։

Զարմանալի բան է մարդու սիրտը, ան ևս հրաբորբոք, անփորձ պատանու սիրտը, — չատ անգամ ինչ բանի որ փափաքում է նա, խելքն էլ սատանայի նըման այնպիսի ապացոյցներ է առաջ բերում, որ անպայման կը կատարուի այդ փափաքը։ Ես ցանկանում էի տեսնել ե՛ւ մօրս ե՛ւ Սառային։ Որի՞ն պէտք էր տալ գերադասութիւնը։ Սիրտս ասում էր՝ Սառային, իսկ խելքս, փոխանակ հակառակելու նրան, հաստատում էր սրտիս բաղձանքը ասելով ինձ. չէ՛, առաջ մօրդ մօտ մի գնա, այնտեղ կարող են սարվազներ լինել, ֆէրրաշներ լինել, կառավարութեան մարդիկ կարող են լինել, և այլն։ Այդ բոլորը երեւակայում էի ես, որովհետև սրտիս չհաճրին նպաստաւոր էին դրանք...։ Սառան կապուած էր իմ հոգու հետ, ես նրան սիրում էի։

Չեմ կարող նկարագրել, թէ ո՛րպիսի ոգեւորութեամբ ես մօտեցայ նրանց տանը։ Երեք ամբողջ ամիսներ չէի տեսել ես նրան, կատուն այնպէս արագութեամբ չէր կարող թռչել, ինչպէս ես բարձրացայ նրանց կտուրի վրայ։ Տարուայ այն եղանակներում բոլոր գիւղացիները կտուրների վրայ են պառկում։ Սառան քնած էր ինչպէս մի երեխայ։ Ես մօտեցայ, ձեռքով չօշափեցի նրա երեսը։ Նա զարթնեց մի անսովոր ճիչ

ԱՐԱԲԵՐԷՆ ԴԱՄՆԹԱՑՔ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՈՃԵՐ

ԴԻՒՐԻՆ ԱՐՏԱՑԱՅՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շատ գոհ մնացի ձեր կերոկուրճերէն— Սրբ մէպուտ էքիր մին էխլոճ

Ինգալ մը տուէք ինձի — Աքիճի մալամա

Ինչո՞ւ դանակ չէք դրած սեղանին վրայ — Լէ՞օ մա հաքէյթու ալ աս քավլէ սիրէիճ

ԿԸ ՃԱՆՉՆԱ՞Ք

Ձիս կը ճանչնա՞ք — Քէարիճ ճի՞

Այդ աճուրով մարդ չեմ ճանչնար — Մա պէարիճ ճէօէ պի ճէյ իսմ

Աճ իմ բարեկամս է — Հուէ սահիպի

Երկար աեէճ իվեր կը ճանչնամ գայն — Գէարիճու մին գէմաճ

Աճ իմ ազգականս է — Հուէ պի գրաագճի

Շատ լաւ կը ճանչնամ գայն — Գէարիճու քայիպ

Ո՞ւր կը բնակի աճ — Ճէ՞յճ սէէիճ հուէ

Մօտերս կը բնակի — Սէէիճ դարիպ միճճէ

Կրնա՞ք գիս առաջնորդել աճուր տունը — Թրդցբր ճիյճի ալա պէյքու

Ցեզի ցոյց կուտամ աճուր տունը — Պի հօբրյէֆ ալա պէյքու

Կարծեմ քէ աճ լաւ մարդ է — Գիգրճ ինճու րճճէլ աեէմի

Սակայն օաս վստահելի չէ — Լաճին մէճճու եմին

Խարդախ մարդ մըն է աճ — Հուէ րճնալ գաօճօ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճախկին Interne եւ այժմ մեսյուն ՄԱՆԱԳԷՏ բժիշկ Ծրաճնական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒԻ հիւանդասրիւճներու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կ. ա. 9—6

իր պնեհիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուզական հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտի ռաբորով:

Ազքատ հիւանդներու ձրի գործառնում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. 10—12, հիւանդանոցի գործառնատան մէջ:

ՅՈՎՀ. ՄԱՃԱՌԵԱՆ

Սուրիոյ ծաղօր դերձակ - կերպասավաճառը հաստատած է վաստաճիւղ մը Պէյրութ, Սուկ - էլ - Նուրիէ:

Մեր վաճառատան մէջ կը գտնէք ամէն տեսակ ուսական եւ Ֆրանսական զինուորական այլ եւ այլ պիտոյքներ

Խղճամիտ ափսոսանք

Ճշտապահութիւն

Գոհացում ամենէն դժուարահաճներու

Փորձեցէք համոզուելու համար:

ՏՕՔԹ. ՆԻՍԱՔ Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին interne բաղապետական հիւանդանոցին, այժմ Շէֆ օբ ֆիլիճ St. Elie հիւանդանոցին հաստատած է իր դարմանատունը (Քօլիֆլիճ) Հաճրն քաղի իր սեփական նորակերտ շէնքին մէջ:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կ. ա. 10-12. կ. վ. 2-6. St. Elie հիւանդանոցի վիրաբուժութեան, ժանկաբարձութեան, գլուխի, մորքի, վեներական, ճերմին եւ պզտիկներու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկներու ամէն օր կ'այցելեն դարմանատունը կ. ա. 10-12:

Խղճամիտ, արագ եւ մասնագիտական դարմանում. ադոտ հիւանդներուն ձրի դարմանում հինգշաբթի օրերը կ. վ. 2-6:

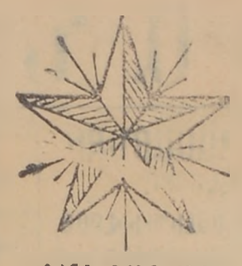

ՕՖՆԷ ԴՈՒԻՆ ՔԷՋԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ՔԷՕԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 33,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի սենեակ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱՍԱՆ ՃԻՒՂ

ԱՒԱՆԴԻ ՊԱՑՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 5½ %, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒՍԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏԱՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Ստացը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

UNITED STATES LINES
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻԾ

Աշխարհի աւելնկն ապահով, շքեղ եւ արագ նաւերը

(Շաբաթական կանոնաւոր երթևեկ Հավրէն Շէրպուրկ և Նիւ Եորք)

Նաւերու անունները		Մեկնումի թուականները		
Մանհ. թթան	»	6	*Յուլիս*	*Հավրէն*
Բր'զիէնթ Ռուզվելթ	»	13	»	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն	»	20	»	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	27	»	»
Մանհաթթան	»	3	*Օգոստոս*	»
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	10	»	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն	»	14	»	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	27	»	»

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Ընդհ. գործակալութեան

ՀԻԹԹԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Հեռաձայն 8—00. Մատուռ փոդոց Պէյրութ, B. P. 511

Հեռագր. հասցէ.— «HITTITRER»

ՏՕՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ԹԻՒ 27 ՔԱԲԻՒՍԻՆՆԵՐՈՒ ՓՈՂՈՑ ՊԱՊ ԻՏՐԻՍ

(Քաբուսիճներու եկեղեցիի ճիշդ դիմաց)

Երկար տարիներու ընթացքին Փարիզի մէջ իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ ստանալէ վերջ վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատած իր սեփական դարմանատունը Քաբուսիճներու եկեղեցւոյ ճիշդ դիմաց թիւ 27 Պապ Իտրիս:

Գիտական ամենավերջին մեքոտներով եւ ելեֆտրաբուժութեամբ (Diatermo-therapie) ճերմին եւ ի մասնաւորի կանանց վեներական, Ֆրանկախոս, ընր եւ հին ջերմախզութիւն, փոսրաքի, սեռմետաճի, միգամանի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններու տեղարութիւններ. ճմանապէս կը դարմանէ արեան եւ բնգհ. տարութիւններ, ռումաթիզմ (Rhumatisme) մորքային հիւանդութիւններ, մանիօակազոյն ճառագայթներով (Rayon ultra-violet): Մասնաւոր ելեֆտականութեամբ (Electro-coagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդի amygdaleի եւ Hemoroideի:

Ընդ. ժամեր 8—12 եւ 2—8, կիրակի եւ տօնական օրեր միայն կէսօր:

ՍԱԼՕՆ - ՍԱՂՈՒՆ
ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԱՔՈՒՈՒՏԵԱՆ

Պուրճ, հին օէրայի բով

Հրապարակ հանած հինգ բաժանորդագրութեան տետրակներ, իւրաքանչիւր 18 գուրօն պարունակող. գին 75 ս. դ. (կանխիկ). Ամիսուի՝ 1 գուրօն, մազ կտրել ու ածիլուի՝ 2 գուրօն:

Մեր սալօնի մէջ կը տիրէ ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՃՇՇԱԿ

Ամէն յաճախորդի զատ ուշադրութիւն *Օգտուեցէք սոքէն*

ԱՊԵԼ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Սրտեռանգական ճաշակով օժտուած հարարատ լուսանկար մը կրնաք ունենալ միայն դիմելով ԱՊԵԼ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՀԻՆ, ուր ամենազուարճահաճ յաճախորդներն անգամ կ'սատանան կատարեալ գոհացում:

ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉԱԼ ԳԻՆԵՐ ՍՄԱՌՆԱՑԻՆ ԵՂԱՆԱԿԻ ՍՈՐԹԻՒ

Գիտական լոյսի խաղերով բօսիք քարիք (6 հատ 150 Ս. Դ. (12 » 200 Ս. Դ.

Խմբանկար հարսանեկան կամ առանձին բօսիքէ, (6 հատ 400 Ս. Դ. (12 » 600 Ս. Դ.

Յարգելի յաճախորդները փոխարժէքը կը վճարեն այն ատեն միայն երբ կատարեալապէս գոհ են իրենց լուսանկարներէն:

ՅՕՐԹՕ ԱՊԵԼ. 9 Ավրընու Ֆրանսեզ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԼԻԼԱ"
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ

Պուրճ— Հին Սերայի հետի ածկուճը

ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ՄԻԱԿՆ Է

Հայկական ժամադրավայր՝ մեծերիկ շրջանակով

ՕԴԱՍՈՒՆ ՔԷՐԱՍ

Մասնաւոհնեակ՝ ընտանիքներու համար

ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ,
ՍՐԱԳ ՍԳԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ.

Դիմէ՝ ՎԱՀԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ եւ ԵՐՈՒԱՆԴ ՃԻՆՃԻՐԼԻՃԵԱՆԻ

Ց. Կրպիճեան եւ Որդի
ՊԻՂԻՆՃԷ ՆՈՐ ՀՐՇԷՋՆԵՐ ԼԻՊՆԱՆ ՄԱՐԳԱՅՈՎ

Երաշխաւորուած 20 տարուան համար

ՐԻԻ ԳԱԲԻՒՍԻԼԷՆ ԹԻՒ 43

Ցովհաննէս Կրպիճեան եւ Որդի Գործարանին մէջ կը շինուին՝ օտա կատարելագործեալ յորինուածով եւ ամենաազդեցիկ բիմբական բաղադրութիւններով գործող եւ 20 ինչգրամ ճնշումի դիմացող պզտիկ հրացիններ, ԼԻՊՆԱՆ մարքայով:

Անոնք արձանագրուած բլլալով Քաղաքապետութեան Տնօրինութեան մօտ, նաեւ արժանացած են Ֆրանսական բէճիի յանձնախումբի գնահատման:

Գիները չափազանց դիւրամատչելի
եւ
Արդիւնքը երկվայրկեանէն է:

Մահճակա՞լի կամ Աթո՞ռի պէտք ունիս, գնէ՛

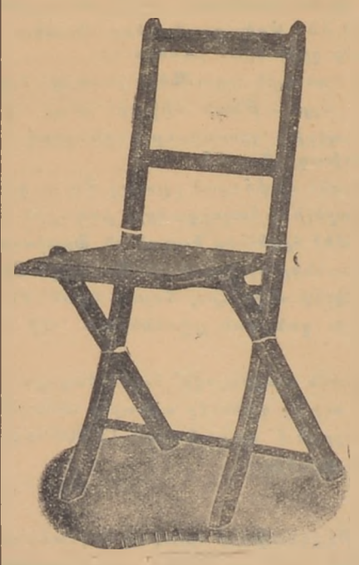

Ekvall վաճառանիշով մահճակալ մը, որ ծանօթ է այժմ ամենուն՝ գին՝ 8—8.50 եւ 16.50 ս. ոսկի վճարումի դիւրութիւններ.—

Հասած են մեր ձայնագրութիւնները տոկուն. ճերմակաճային, շքեղ եւ դիւրամատչելի ամէն բանէ:—

Բնական գոյնով՝ հատ 130 ս. դ. ընկոյզի գոյն՝ հատ 135 ս. դ.

—o—

Գիւղ երթալէ առաջ այցելեցէք մեզ անգամ մը եւ գնէք պրոն մը որ կրնայ ծառայել ձեզ տարիներ շարունակ, բլլալ գիւղը թէ՝ տանդ մէջ:

Մեր մահճակալները կը ծախուին նաեւ Mr. Emin Adadaի տով, Avenue Foch:

Բայց ո՛չ նոյն վճարումի դիւրութիւններով:

ԴԵՂՕՐԱՑԻԿ ՃԻՒՂ

Hidro-milkuderm: Ոսկերուղ եւ լեւերուղ տակը կը բռնի ճ, ինկին օրիորդ, Պուրճ, եւ նաեւ կը զգզանի ս. գլխ., Hidro-milkuderme սպիտակ բռնվիճ քիմք մը եւ զործածել զայն, տալաբ մը նոր, բոլորը նոյնմասքար գտգրած է ու անհնարին նեղութեան պիտի ըլլայ:— Pommade Desitin&Poudre: Ոսկեն շուտ պնոտ է ուենենայիկ Desitin եւնսի boutons այրուցքի, մարդի հիւանդութեանց յաւորոշ եւ ազդեցիկ Բօմատէ զոր կրնամ ուենենալ:

Coricide parfait: Ոսկիդ կոշտերդ (եաղր) էր տատանի ս. զոր ծածկ Coricide parfait եւ կոշտերդ արմատախիլ բլլալ մինչ եւ լաւագոյն դեղն է:

Dr. THILO & Co. Մարքան ծանօթ է արդէն ամէնուն, զործածելէ ետքը վճառատիրոջ կրող, Chlorure d'Etyle, serum glucosé, Emetine, Huile camphré եւ ամէն տեսակ injections որոնց լաւագոյն կերպով պատրաստուած են եւ ունին երկար տարիներու հանբաւ մը ու ծանօթ են ամբողջ ափսարիին:

Ամէնի անդնդութեանց, գնումի եւ այլ մանրամասնութեանց համար գիմել՝

Սուրիոյ եւ Լիբանանի ընդհանուր ներկայացուցիչ ԵՐՈՒԱՆԴ ՃԻՆՃԻՐԼԻՃԵԱՆԻ
Գաղ—Իտրիս 128 Rue des Postes, «l'Orient»ի կից B. P. 810 Beyrouth

բարձրացնելով՝ ես փոչմանեցի, որ իմ անզգուշութեամբ վախեցրի Նրան:

— Ես եմ, Սառա՛:

Նա ճանաչեց իմ ձայնը և հանգստացաւ:

— Ա՛խ, ինչո՞ւ եկար այստեղ... գնա.... հիմա հայրս...:

Ես չետ քաշուեցայ, վախնալով մի զուգէ զարթեցնեմ Նրա հօրը, որ աղջկանից մի փոքր հեռու պառկած էր: Սառան մայր չունէր: Երկու քայլ չէի փոխած, երբ ականջիս հասաւ Նրա հազիւ լսելի ձայնը:

— Գնա՛ ներքեւ, այնտեղ սպասիր ինձ...

Որքան ուրախալի էր այդ ձայնը: Ես իսկոյն կատրից իջայ Նրանց բակը, նստեցի սրահում և անհամբերութեամբ սպասում էի: Շատ չանցաւ, Սառան բոլորովին հագնուած, այնտեղ եկաւ: Նա հանդիպեց ինձ նոյն հիացմունքով, որպէս մէկի սիրելին գերեզմանից յարութիւն է առնում: Այսպիսի դէպքերում սիրոյ ըզգացմունքը լուռ է մնում, սիրապետում է միայն ուրախութեան հրճուանքը, երկնչելով մի զուգէ սիրելին կրկին դէպի գերեզման վերադառնայ...:

Սառան ճրագ վառեց, մենք մանրք նրա սենեակը: Սառչին բանը, որ Նրա աչքին ինկաւ, իմ հագուստն էր:

— Ա՛խ, այդ ի՞նչ է, քո չորերը, ինչպէ՞ս են պատառոտել... որքա՜ն կեղտոտուել է քո չապիկը... ասաց Նա ցաւակցաբար:

— Անտառների մէջ այսպէս է լինում Սառա:

Նա պատրաստում էր թել ու ասեղ, որ կարկտնէ հագուստիս պատառոտած տեղերը: Բայց ամբողջ ամիսներով մացառների և ծառերի մէջ նրանք այնպէս էին քրքրուել, որ փոքր չտէ նորոգելը մի քանի օրուայ գործ էր, թէև բարի Սառայի սիրտը ցաւում էր ինձ այդ վիճակի մէջ տեսնել և մտածում էր նոյն րոպէին

նորոգել բոլորը:

Ծանկարծ Նա թելն ու ասեղը մի կողմ դրեց, կարծես թէ, մոռացաւ հագուստիս վիճակը, մի նոր բան մտաբերելով ասաց:

— Ա՛խ, ո՛րքան լաց եմ եղել ես Մուրադ... ո՛րքան տանջուել եմ...:

— Ինչի՞ համար:

— Ասում էին, թէ...

— Ի՞նչ էին ասում:

— Ա՛խ, չատ խօսքեր էին ասում... ասում էին քեզ բռնել են... ասում էին քեզ բանտն էին դրել:

— Հիմա տեսնում ես, որ այդ բոլորը սուտ է, ես քեզ մօտ եմ:

— Հիմա ես ուրախ եմ: Բայց...

— Դու կարծո՞ւմ ես ինձ դարձեալ կը կալանաւորեն:

— Ո՛չ... ես կարծում եմ որ քեզ միւս անգամ չեմ տեսնի...

— Իզուր ես այդպէս կարծում, Սառա, Աստուած կ'օգնէ ինձ, ինչպէս մինչեւ այսօր չկարողացան կալանաւորել, այսուհետև ևս Աստուած կը պահպանէ ինձ: Ես սկսեցի մխիթարել Նրան:

— Ո՞ւր էիր այդքան ժամանակ, ո՞րտեղ էիր պահուած, հարցրեց Նա: Ես նկատեցի որ Նրա ձայնը ըմկսեց դողալ:

— Այդ մի՛ հարցնու, Սառա:

— Ինչո՞ւ, ես չպիտի գիտենամ:

— Ցետոյ կ'ասեմ քեզ:

Նա լուռ կացաւ, եւ հեկեկալով սրբում էր արտասուքը:

— Ինչո՞ւ ես լաց լինում:

— Ասում էին՞որ դու գողերի հետ ես ապրում...: